

**КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА
ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ**

гр.София 1125, бул."Драган Цанков" 35
тел.: 02/ 807 30 30, факс: 02/ 870 84 48
e-mail: kzd@kzd.bg

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА
ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

COMMISSION FOR PROTECTION
AGAINST DISCRIMINATION

**COMMISSION FOR PROTECTION
AGAINST DISCRIMINATION**

35, Dragan Tsankov Str. ; 1125 Sofia, BULGARIA
phone: +359 2 807 30 30, fax: +359 2 870 84 48
e-mail: kzd@kzd.bg

РЕШЕНИЕ

№ 182

гр. СОФИЯ, 30.07.2010 г.

КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ, Пети специализиран постоянен заседателен състав, състоящ се от следните членове:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БЛАГОЙ ВИДИН

ЧЛЕНОВЕ: РОСИЦА ГЕОРГИЕВА

ХАРИ АЛЕКСИЕВ

разгледа в закрито заседание на 28.07. 2010 г. докладваната от Росица Георгиева преписка № 232 по описа на Комисията за 2009 г., и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на раздел I от глава четвърта на Закона за защита от дискриминация.

Производството по преписката е образувано с Разпореждане № 524/ 05.11.2009 г. на Председателя на Комисията за защита от дискриминация, въз основа на жалба с вх. № 44-01-132/ 29.10.2009 г., подадена от Радослав Светославов Стоянов и Добромир Добрев Добрев.

Преписката е разпределена за разглеждане на Пети постоянен специализиран заседателен състав, предвид изложените пред Комисията оплаквания за дискриминация на основание признак "сексуална ориентация".

С оглед изложените в жалбата оплаквания Комисията е конституирала като ответна страна по преписката “Кроз” АД, издаващо вестник “Галерия”, представлявано от изпълнителния директор - Кристина Годорова Патрашкова – Димитрова.

В жалбата се сочи, че още с първия брой на вестник “Галерия” от 15 октомври 2009 г. на стр. 58 е било публикувано хомофобско изказване. Според жалбоподателите в интервюто на Кристина Патрашкова с актьора Иван Ласкин последният е казал “Ловът е нещо, което е вкоренено в мъжа генетически. Ловец хомосексуалист няма”. Според жалбоподателите лицата с хомосексуална ориентация са с различни професии – “таксиджии, банкери, директори, издатели на вестници, строители, лекари, дизайнери, учители и пр., включително ловджии. Хората от гей общността са ниски, високи, слаби, дебели, руси, червенокоси, синеоки, със зелени, сини и кафяви очи, богати и бедни. Модел няма.” В жалбата се посочва още, че въпросното интервю продължава в следващия брой на вестника от 22 октомври 2009 г., но този път със събеседник Петър (Чочо) Попйорданов, в което двамата актьори дискутират темата за състоянието на съвременния български театър. В хода на разговора Иван Ласкин е нарекъл Чочо Попйорданов “педал”. Обръщението според жалбоподателите цели да уязви отсрещната страна, като се изказва мнение, че вероятно по този начин Иван Ласкин счита, че да си гей е недостойно. В жалбата се подчертава още, че Иван Ласкин има право да говори това, което мисли, а задача на журналистите е да го отразяват. Именно по този повод жалбоподателите са изпратили писмо до Кристина Патрашкова с настояване за прецизност при подготовката на материалите, публикуващи се във вестника и избягване на “подклаждане към омраза чрез публичното слово”. В сигнала се допълва, че посочената практика продължава и в бр. 3 на вестника, където на стр. 59 е цитиран следният разговор:

“Иван Ласкин: Гадните, нечестните, отмъстителните и лошите жени ли са измислили педерастите?”

Петър Попйорданов: Да

Иван Ласкин (зарадван): И аз така мисля!

Петър Попйорданов: Да. Точно така е. Отмъщението на жената между другото е създавало т’ва, мъжете да стават хомосексуалисти.”

Заради посочените публикации жалбоподателите са убедени, че целта на екипа на в-к “Галерия” е да генерира хомофобия и насажда омраза. Към преписката с вх. № 44-00-681/ 23.02.2010 г. е приложена и разпечатка от изпратено от Добромир Добрев писмо по

електронната поща до редакцията на в-к "Галерия" от 15 октомври 2009 г. В него се настоява екипът на вестника да осигури механизми, с които да се саморегулира, за да не изпраща към аудиторията хомофобски послания. Сочи се още, че казаното от Иван Ласкин индиректно внушавало, че гей мъжете не са никакви мъже. В имейла се заявява още, че право на актьора е да мисли по този начин, но е отговорност на вестника, формиращ обществените нагласи да стопира подобни тези, тъй като те не са подкрепени от никакви факти, данни или статистики. В електронното писмо се прави и предложение да бъдат интервюирани позитивни хора, които могат да представят гей-лесбийската общност в пресата достойно, да разчупят стереотипите в мисленето и обществената стигма.

Искането на жалбоподателите към Комисията за защита от дискриминация е да се произнесе съобразно правомощията си.

Комисията намира жалбата за допустима с оглед сезирането на административния орган в срока по чл. 52, ал.1 от ЗЗДискр. Не са налице отрицателни процесуални предпоставки, възпрепятстващи образуването на производство и разглеждане на жалбата по същество.

По време на производството жалбоподателите са представили допълнителен материал относно излязла статия в бр. 3 от 21.01.2010 г., приложен по преписката, е публикувана статия със заглавие "Педалите скочиха срещу "Галерия". В нея се посочва: "Родни хомосексуалисти, предвождани от своите представители Радослав Стоянов и Добромир Добрев, вдигат нежна революция срещу вестник "Галерия". Глашатаите на различната сексуалност са се оплакали на Комисията за защита от дискриминация от вестника, който според тях създавал "враждебна среда спрямо лицата с хомосексуална ориентация".

С писмо с вх. № 30-00-2/ 09.03.2010 г., изпратено от "Кроз" АД, представлявано от Кристина Тодорова Патрашкова, изпълнителен директор и главен редактор на в-к "Галерия", чрез пълномощника си адв. Антон Райков Терзийски прави възражение за нередовност на жалбата и съответно за неразглеждане на преписката по същество. Сочи се, че липсва конкретно искане към КЗД от страна на жалбоподателите и няма яснота относно факти, обстоятелства и/ или поведение от страна на изпълнителния директор на "Кроз" АД.

В откритото заседание, проведено на 24.03.2010 г., жалбоподателите - Добромир Добрев Добрев и Радослав Светославов Стоянов, редовно призовани, се явяват лично. Ответната страна, "Кроз" АД, представлявано от Кристина Тодорова Патрашкова –

Димитрова, изпълнителен директор и главен редактор на в-к "Галерия", не се явява, представлява се от адв. Антон Терзийски и адв. Татяна Терзийска, редовно упълномощени по преписката. На страните е дадена възможност да сключат споразумение, но такова не е постигнато.

По време на откритото заседание жалбоподателят Добромир Добрев Добрев заявява, че цитираните статии представляват вербален тормоз и подбуждане към дискриминация по смисъла на § 1, т. 1 и т. 2 от Допълнителните разпоредби на ЗЗДискр. Подчертава, че впоследствие в-к "Галерия" и редакционният екип не са се дистанцирали от цитатите на Иван Ласкин и Чочо Попйорданов с последваща публикация. Жалбоподателят коментира и последвалата статия в бр. 15 от 21.01.2010 г. със заглавие "Педалите скочиха срещу "Галерия".

В заседанието процесуалният представител на ответната страна, адв. Антон Терзийски заявява, че всяка медия е длъжна да отразява позицията на публичните личности, като подчертава, че целта на вестника не е била да се засегне този кръг лица. Обяснява се, че за да има "подбуждане към дискриминация" е необходимо да има умисъл, което категорично отсъства в конкретния случай. На зададен от състава въпрос дали в медията съществуват вътрешни правила при изготвянето и публикуването на материалите, които да гарантират недопускане на дискриминация, ответната страна твърди, че такива правила не съществуват, защото това би било цензура. Ответната страна също така не оспорва факта, че дружеството „КРОЗ“ АД, като издател на в. „Галерия“ не се е присъединявал към етичния кодекс на журналистите.

След съвкупна преценка на доводите, възраженията на страните и събраните доказателства съставът намира за установено следното:

Безспорен е фактът, че в бр. 1 на вестник "Галерия" от 15 октомври 2009 г., на стр. 58 е публикувано посоченото в жалбата интервю на Кристина Патрашкова с актьора Иван Ласкин и в бр. 3 от 21.01.2010 г. на същия вестник е поместена статия със заглавие "Педалите скочиха срещу "Галерия". Втората публикация е непосредствена и недвусмислена реакция от страна на издателя на вестник „Гелерия“ на подадената жалба в Комисията за защита от дискриминация. Доказателство за това е самата статия, в която изрично е посочено: „Глашатаяте на различната сексуалност са се оплакали на Комисията за защита от дискриминация от вестника, който според тях създавал враждебна среда спрямо лицата с хомосексуална ориентация“. По надолу в статията е посочено, че в резултат на

жалбата, председателят на Комисията за защита от дискриминация е разпоредил преписката да се разгледа от пети специализиран заседателен състав. Цитирани са също части от жалбата, която съставът е изпратил на г-жа Патрашкова след започване на производството.

Забраната на всяка дискриминация на основата на сексуална ориентация е провъзгласена както в националното законодателство чрез разпоредбите на чл. 4 от ЗЗДискр., така и в правото на ЕС – чл. 19 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), чл. 21 от Хартата на основните права на ЕС и чл. 2 от Директива 2000/78 на Съвета от 27.11.2000 г. за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите¹ (Директива 2000/78/ЕО). Въпреки че сексуалната ориентация не винаги е била защитим признак² в правото на ЕС, днес без съмнение сексуалната ориентация се ползва със същата защита, както и останалите шест признака, признати в чл. 19 от ДФЕС. Също така, в своята константна практика Европейският съд по правата на човека в Страсбург (ЕСПЧ) многократно е подчертавал, че сексуалната ориентация е един от най-съкровениите елементи от правото на личен живот, защитимо от чл. 8 на Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи (ЕКЗПЧОС)³.

Тормоз по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗЗДискр. е всяко нежелано поведение на основата на признаци по чл. 4, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗДискр., изразено физически, словесно или по друг начин, което има за цел или резултат накърняване на достойнството на лицето и създаване на враждебна, обидна или застрашителна среда. Преследване по смисъла на § 1, т. 3 от ДР на ЗЗДискр. е по-неблагоприятно третиране на лице, което е предприело или се предполага, че е предприело, или ще предприеме действие за защита от дискриминация. Целта на тази разпоредба е да се даде закрила на всяко лице, което счита себе си за жертва на дискриминация и е упражнило правото си да потърси защита от съда или съответните специализирани органи. Често срещана практика в тези случаи е извършителите на дискриминационния акт да продължат неправомерното си поведение още по ожесточено спрямо жертвата на дискриминация след момента на узнаването, че такава защита е

¹ Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27.11.2000 г. за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите ОВ L 303, 2.12.2000 г., стр. 16-22 (ES, DA, DE, EL, EN, FR, IT, NL, PT, FI, SV)

² Виж Case C-249/96 Grant v. South-West Trains Ltd, където CEO заключава, че на етапа на развитие, на който то се намира в съответния момент, Общностното право не предоставя защита от дискриминация на основата на сексуална ориентация

³ Виж Kozak v. Poland (no 13 102/02) § 83, Smith and Grady v. the United Kingdom nos. 33985/96 и 33986/96, § § 71 и 89, ECHR 1999-VI; S.L. v. Austria no. 45330/99, § 37, ECHR 2003-I; и Salgueiro da Silva Mouta v. Portugal no. 33290/96, §§ 23 и 28, ECHR 1999-IX

потърсена. В конкретните статии използваните изрази (“ловец хомосексуалист няма”, “педерасткия му имидж”) ангажират читателите с една обща негативна представа спрямо всички нехетеросексуални хора и създават обидна за тях среда.

В конкретният случай също така представянето на различната сексуална ориентация по този начин представлява нежелано поведение, което е изразено словесно и се основава се на признака по чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр. – сексуална ориентация. Използваните в статията изрази и квалификации внушават враждебност и накърняват достойнството и честта на всички хора с различна сексуална ориентация, създават обидна и враждебна за тях среда. Съставът счита, че думи и изрази с утвърдена негативна семантика, каквито са цитираните по-горе, съставляват дискриминация и осъществяват състава на тормоза и преследването по смисъла на ЗЗДискр. Предвид изложеното съставът не може да приеме твърденията на процесуалния представител на ответната страна, че вестникът няма такава политика / протокол от 24.03.2010 г., стр. 14/. Този извод се подкрепя и от последвалата статия в бр. 15 от 21.01.2010 г., озаглавена “Педалите скочиха срещу “Галерия”. Самият факт, че тази публикация е провокирана от започналото производство пред КЗД и изразът „педалите” в заглавието е достатъчен индикатор за наличието на тенденциозно отношение към лицата с различна сексуална ориентация и липсата на толерантност. Съдържанието на тази публикация е от такова естество, че от него безспорно може да се направи извод, че тя сама по себе си представлява акт на преследване. Именно заглавието на тази статия води до извода, че ответната страна превръща в редовна практика употребата на нетолерантно слово. Автоматично твърденията на процесуалния представител – адв. Терзийски, че целта на медията не е била да се засегне определен кръг лица, а само да се отрази мнение, се опровергават. В производството не се потвърдиха и твърденията на ответната страна относно възможността вестникът да публикува право на отговор от засегнатия кръг лица, тъй като веднага след първата статия жалбоподателят Добромир Добрев е изпратил писмо по електронната поща до редакцията на вестника, в който е настоял да има контрол при публикуването на хомофобски послания, както и е предложил да бъдат интервюирани позитивни хора, които да представят гей-лесбийската общност достойно и да разчупят стереотипите, но реакция от страна на медията не е последвала.

Разпоредбите на чл. 39, 40 и 41 от Конституцията на Република България утвърждават като основни права на личността правото свободно да се изразява и разпространява мнение, свободата на словото и печата, правото да се търси, получава и

разпространява информация. Тези права с оглед високата им обществена значимост подлежат на ограничение по изключение само за да се осигурят защита на конкуриращ интерес и право, с цел охраната на други, също конституционно защитими права и интереси, и може да става единствено на основанията, предвидени в Конституцията. Сред тези основания, възможността да се осъществи намеса в комуникационните права, когато те се използват за накърняване на правата и доброто име на другото, е най-голяма, тъй като по този начин се охраняват честта и достойнството на личността, съгласно чл. 4, ал. 2 и чл. 32, ал. 1 от Конституцията на Република България: “накърняването на правата и доброто име на другото е основание за ограничаване на възможността свободно да се изразява мнение както по силата на общата ограничителна разпоредба на чл. 57, ал. 2, така и с оглед на възприетата структура на чл. 39, в който правото на мнение се ограничава заради друго, конкуриращо право. В случая това е правото на лично достойнство, чест и добро име, което съгласно чл. 32, ал. 1, изр. 1 от Конституцията също е защитено.” В Преамбюла на Конституцията достойнството на личността е издигнато във върховен принцип, което според разпоредбите на чл. 4, ал. 2 и чл. 32, ал. 1 от Конституцията на Република България се гарантира от държавата и всеки има право на защита срещу посегателства, които го накърняват.

Забраната за дискриминация, установена в чл. 6, ал. 2 от КРБ и чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр., е част от юридическите гаранции, които осигуряват закрилата на достойнството на личността. Когато конкретизира ценностите, чиято закрила е основание за ограничаване на комуникационните права, Конституцията освен останалите посочва правата и доброто име на другите граждани. Така посочените ценности обхващат присъщите на човешката личност чест, достойнство и добро име. Те именно са обект на посегателство в настоящото производство.

Ответната страна възразява, но не доказва, че правото на равно третиране не е нарушено в съответствие с разпоредбата на чл. 9 от ЗЗДискр.

Както следва и от практиката на Съда на Европейските общности (след Лисабонския договор Съд на Европейския съюз) разликата между пряката и непряката дискриминация зависи от причината за спорното третиране⁴. Тогава, когато причината или една от причините за различното третиране е самият защитен признак, е налице пряка дискриминация. Воден от този принцип съставът намира, че действията на ответната страна, “Кроз” АД, водят до пряка дискриминация по признак “сексуална ориентация”,

⁴ Виж Dekker дело C-177/88, параграф 17

защото поставят лицата с хомо и бисексуална ориентация на основата на тяхната сексуална ориентация в по-неблагоприятно положение в сравнение с лицата с хетеросексуална ориентация по отношение на свободното упражняване на конституционно гарантираната им свобода на изразяване.

Предвид гореизложеното състав приема, че отразяването на първоначалното интервюто във вестник „Галерия” от 15 октомври 2009 г. представлява едно забранено и правно укоримо поведение, както според националното, така и според европейското законодателство и пряка дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр., на основата на признак сексуална ориентация. Последвалите го публикации във вестника и очевидно нетолерантното отношение, ясно изразено от авторите на статията, представляват дискриминация по смисъла на чл. 5 от ЗЗДискр. във връзка с § 1, т. 1 от ДР на ЗЗДискр. – тормоз на основата на признак сексуална ориентация. На следващо място тези публикации като пряк отговор на подадената жалба и започналото проучване в КЗД представляват и преследване по смисъла на чл. 5 от ЗЗДискр. във връзка с § 1, т. 3, буква а) от ДР на ЗЗДискр..

Нарушението е извършено от издателя на вестник „Галерия”, „Кроз” АД и от изпълнителния директор на “Кроз” АД - Кристина Тодорова Патрашкова – Димитрова, която съгласно чл.78, ал.1 от ЗЗДискр. носи административна отговорност за извършения акт на дискриминация. За извършването на дискриминация законодателят е предвидил в разпоредбата на чл.78, ал.1 от ЗЗДискр. административно наказание глоба за извършителя- в размер от 250 лева до 2000 лева. За постигането целите на ЗЗДискр., а именно ефективна защита от дискриминация и равенство пред закона, в третирането и възможностите, е необходимо налаганите наказания за прояви на дискриминация да са с разубеждаващ и възпиращ ефект /чл.15 от Директива 2000/ 43/ЕС и чл. 17 от Директива 2000/78/ЕО/. Настоящият състав като взе предвид последващата статия “Педалите скочиха срещу “Галерия”, стига до извода че дискриминацията е извършена умишлено, имайки предвид и факта, че ответната страна не е съдействала по никакъв начин за изясняване на фактите по спора при провеждане на производството пред КЗД, не е представила поисканата декларация за имотно състояние и допълнителна информация, което обуславя по- голяма тежест на нарушението в сравнение на случаите на дискриминация, извършени по непредпазливост, както и липсата на смекчаващи отговорността обстоятелства, намира, че за постигане целите на чл 12 от ЗАНН и чл.2 от ЗЗДискр. следва да наложи на

изпълнителния директор на „Кроз“ АД, Кристина Тодорова Патрашкова – Димитрова глоба в размер над минималния, установен в нормата на чл.80, ал.3 от ЗЗДискр., а именно в размер на 2000 / две хиляди / лева, както и да се наложи глоба на дружеството издател „Кроз“ АД в размер над минималния, установен в нормата на чл.80, ал.2 от ЗЗДискр., а именно в размер на 2500 / две хиляди и петстотин/ лева.

С оглед гореизложеното Комисията за защита от дискриминация, Пети специализиран постоянен заседателен състав, на основание чл.65 от Закона за защита от дискриминация

РЕШИ:

УСТАНОВЯВА, че по отношение на жалбоподателите Радослав Светославов Стоянов, [REDACTED] живущ в гр. София, [REDACTED] и Добромир Добрев Добрев, [REDACTED] живущ в гр. София, [REDACTED] [REDACTED] е извършена пряка дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 1 от ЗЗдискр, тормоз по смисъла на чл. 5 ЗЗдискр във връзка с § 1, т. 1 от ДР и преследване по смисъла на чл. 5 от ЗЗДискр. във връзка с § 1, т. 3, буква а) от ДР на ЗЗДискр.. на признак сексуална ориентация. Нарушението е извършено от страна на „Кроз“ АД, ЕИК 200869182, с адрес на управление: кв. „Лозенец“, ул. „Персенк“ № 18, вх. А, издател на вестник „Галерия“, представлявано от Кристина Тодорова Патрашкова – Димитрова, чрез публикациите от бр. 1, 2 и 3 от 2009 г. във вестник „Галерия“, както и отразяването на започналото производство в КЗД в бр. 3 от 2010 година.

УСТАНОВЯВА, че по отношение на жалбоподателите Радослав Светославов Стоянов, [REDACTED] живущ в гр. София, [REDACTED] и Добромир Добрев Добрев, [REDACTED] живущ в гр. София, [REDACTED] [REDACTED] е извършена пряка дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 1 от ЗЗдискр на признак сексуална ориентация, тормоз по смисъла на чл. 5 ЗЗдискр във връзка с § 1, т. 1 от ДР и преследване по смисъла на чл. 5 от ЗЗДискр. във връзка с § 1, т. 3, буква а) от ДР на ЗЗДискр.. Нарушението е извършено от Кристина Тодорова Патрашкова – Димитрова, в качеството ѝ на представляваща „Кроз“ АД и главен редактор на вестник „Галерия“, чрез допускането на извършване на нарушенията по чл. 4, ал 1 и чл. 5 от

ЗЗДискр. при публикациите от бр. 1, 2 и 3 от 2009 г. на вестник "Галерия", както и отразяването на започналото производство в КЗД в бр. 3 от 2010.

НАЛАГА на основание чл. 80, ал.2 от ЗЗДискр. на "Кроз" АД, издател на в-к "Галерия" ЕИК 200869182, представлявано от Кристина Тодорова Патрашкова – Димитрова наказание глоба в размер на 2500 /две хиляди и петстотин/ лева за извършването на установената с настоящото решение дискриминация.

НАЛАГА на основание чл. 80, ал.3 от ЗЗДискр. на Кристина Тодорова Патрашкова – Димитрова, изпълнителния директор на "Кроз" АД, ЕИК 200869182, наказание глоба в размер на 2000 /две хиляди/ лева за извършването на установената с настоящото решение дискриминация.

НАЛАГА на "Кроз" АД, издаващо в-к "Галерия" на основание чл. 76, ал.1, т. 1 от ЗЗДискр. принудителни административни мерки, като **ПРЕДПИСВА** на длъжностното лице – изпълнителния директор на "Кроз" АД, Кристина Тодорова Патрашкова – Димитрова следното: **разработването и въвеждането на правила и механизми за самоконтрол с оглед недопускане на дискриминация от страна на ръководството на "Кроз" АД в публикациите на всички издаваните от него печатни или електронни издания, включително вестник „Галерия“.**

ОПРЕДЕЛЯ срок от тридесет дни от уведомяването за изпълнение на даденото с настоящото решение задължително предписание, в който срок адресатът на предписанието, писмено да уведоми Комисията за защита от дискриминация за изпълнението му.

Решението подлежи на обжалване по реда на АПК чрез Комисията за защита от дискриминация пред Върховния административен съд на Република България в 14 дневен срок от съобщаването му .

Обжалването на решението не спира изпълнението на наложените принудителни административни мерки.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/ Благой Видин /

ЧЛЕНОВЕ:

/ Росица Георгиева /

/ Хари Алексиев /

